

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิของผู้ต้องโทษ ผู้วิจัยขอนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องโทษ
2. ข้อมูลทั่วไปของเรือนจำกลางจังหวัดเชียงใหม่
3. หลักเกณฑ์และมาตรฐานที่ให้ประกันสิทธิผู้ต้องโทษ
4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(ในรายงานวิจัยนี้ หากกล่าวถึงผู้ต้องขัง และผู้ต้องโทษให้หมายความว่าเป็นคนกลุ่มเดียวกันที่ถูกคุมขังอยู่ ณ เรือนจำกลางเชียงใหม่)

แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องโทษ

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการลงทัณฑ์ ถือได้ว่าเป็นหลักการแห่งความมีมนุษยธรรม ซึ่งให้หลักประกันขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติแก่ผู้ต้องขังอันเป็นการนำเจตนารมณ์ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาสู่ระบบการราชทัณฑ์ และการลงโทษที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ หรือวิธีการลงโทษที่โหดร้ายและผิดมนุษยธรรมในเรือนจำ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต้นนี้ใช้กับผู้ต้องขังทุกคนโดยปราศจากความลำเอียง ซึ่งได้มีแนวความคิดของนักวิชาการหลายฝ่ายที่ได้ให้ความคิดเห็นไว้พอสรุปแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องโทษดังนี้

ประธาน วัฒนวานิชย์⁵ กล่าวว่า บุคคลซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรมไม่ว่าเป็นผู้ต้องขังหรือนักโทษเด็ดขาด ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ยังคงมีสิทธิในฐานพลเมือง ยกเว้นสิทธินั้นจะถูกจำกัดและลดทอนโดยกฎหมาย สิทธิบางประการและเอกสิทธิของพลเมืองถูกเพิกถอนเนื่องจากบุคคลกระทำความผิดทางอาญา แต่ไม่เคยมีกฎหมายบัญญัติให้เพิกถอนสิทธิของการเป็นพลเมืองหรือไม่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย ในด้านการคุ้มครองสิทธิ ศาลมีหน้าที่จะต้องให้หลักประกันสิทธิของพลเมืองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นๆ และ

⁵ ประธาน วัฒนวานิชย์. สิทธิผู้ต้องขังในประเทศไทย. 2526, หน้า 35.

เข้าแทรกแซงในกรณีที่บุคคลถูกละเมิดสิทธิหรือกรณีการถูกควบคุมตัวโดยมิชอบ (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 90)

ณรงค์ ใจหาญและคณะ⁶ กล่าวว่า ระบบพิจารณาความที่ดีจะต้องมีความสมดุลระหว่างมาตรการปราบปรามอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ กับมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยให้ความสำคัญแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้นกว่าเดิม โดยถือว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมิได้เป็นเพียงผู้ถูกดำเนินคดีเท่านั้น หากแต่เป็นเพียงผู้ทรงสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินคดีด้วยและให้สันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องคำนึงถึงมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเขา ส่วนผู้ต้องโทษในคดีอาญานั้น ซึ่งในทางกฎหมายเรียกว่า ผู้ต้องขัง แม้ว่าจะถูกศาลตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด และต้องจำกัดเสรีภาพตามคำพิพากษาของศาล แต่มาตรการที่ใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย

ทรงกริช ออนตะไคร้⁷ กล่าวว่า การสืบสวน สอบสวน ตรวจค้นและจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญาทุกประเภทนั้น ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจไว้แก่เจ้าพนักงาน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานนั้นเป็นงานที่มีลักษณะหมิ่นเหม่และเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนพลเมืองของประเทศ ซึ่งประเทศไทยให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมากแต่ก็มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพอยู่เสมอ โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งในที่นี้หมายถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนซึ่งผู้ที่ให้คำตอบได้ตั้นนั้นก็คือผู้ที่ถูกขังในเรือนจำเพราะผู้ที่ถูกขังนั้นเป็นผู้ที่เคยถูกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมาแล้วทั้งนั้น ในส่วนของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น เห็นว่ามีการบัญญัติไว้โดยการคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างดี

กุลพล พลวัน⁸ กล่าวว่า ในบทบัญญัติกติกาฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ ในข้อบทที่ 7 บัญญัติว่า “ บุคคลจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ามิได้...” วัตถุประสงค์ของข้อบทที่ 7 นี้ก็เพื่อป้องกันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และคุ้มครองสุขภาพทางกายและทางใจที่สมบูรณ์ของประชาชน จึงเป็นภาระของรัฐที่จะให้ความสำคัญคุ้มครองแก่บุคคล โดยทางกฎหมายหรือมาตรการอื่น ๆ อันจำเป็นเพื่อต่อต้านการกระทำใดๆ อัน

⁶ โครงการศึกษาวิจัย เรื่องสิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา, 2540, หน้า 1.

⁷ ทรงกริช ออนตะไคร้. ทัศนคติของผู้ถูกขังในเรือนจำกลางเชียงใหม่ต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ. 2545, หน้า 3.

⁸ กุลพล พลวัน. พัฒนาการสิทธิมนุษยชน. 2538, หน้า 2 – 4.

ขัดต่อข้อบทที่ 7 ไม่ว่าจะกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลใดที่อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการ หรือกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ราชการ หรือในส่วนตัวของเอกชน โดยแท้ เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนที่จะใช้ในการป้องกันการกระทำที่ตรงห้ามตามข้อบทที่ 7 โดยการจัดทำระเบียบข้อบังคับและวิธีปฏิบัติให้ทราบทั่วกัน ทั้งผู้ที่ถูกจำกัดสิทธิและผู้มีหน้าที่ควบคุมหรือปฏิบัติต่อบุคคลที่ถูกจับกุมหรือจำคุก เพื่อจะได้เป็นวิธีการป้องกันการทรมานและการปฏิบัติที่เลวร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ถูกคุมขัง

ข้อมูลทั่วไปของเรือนจำกลางจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อปี พ.ศ. 2505 กระทรวงมหาดไทย ได้ออกคำสั่งที่ 537/2505 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 กำหนดอาณาเขตเรือนจำชั่วคราวแม่หยวก จังหวัดเชียงใหม่ ในเนื้อที่ 44 ไร่ 1 งาน เพื่อใช้ในกิจการราชทัณฑ์ ดำเนินการอบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังทางเกษตรกรรม ตั้งอยู่ที่บ้าน แม่หยวก ต. ช้างเผือก อ. เมือง จ. เชียงใหม่

ต่อมาทางจังหวัดเชียงใหม่ขอใช้ที่เรือนจำชั่วคราวแม่หยวก จำนวน 5 ไร่ เพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อแลกกับที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่ เนื้อที่ 495 ไร่ และโยธการจังหวัดเชียงใหม่ ขอใช้ที่ดินเรือนจำชั่วคราวแม่หยวก เพื่อทำถนนวงแหวนตัดผ่าน กว้าง 30 เมตร ยาว 155 เมตร เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่กับ 9 ตารางวา

เรือนจำกลางจังหวัดเชียงใหม่และเรือนจำพิเศษเชียงใหม่ ได้ก่อสร้างขึ้นในพื้นที่เรือนจำชั่วคราว แม่หยวก ต. ช้างเผือก อ. เมือง จ. เชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2539 - 2541 และได้เปิดดำเนินการ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2542 ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทย ได้ออกคำสั่งที่ 1/2542 ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2542 เรื่องกำหนดอาณาเขตเรือนจำกลางเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 8 ไร่ 3 งาน 78 ตารางวา และเรือนจำพิเศษ มีเนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 142 ถ. โชตนา ต. ช้างเผือก อ. เมือง จ. เชียงใหม่ มีอำนาจการควบคุมผู้ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี

ประกอบด้วย

ตึกทำการ	1	หลัง
อาคารจำหน่ายผลิตภัณฑ์เรือนจำ	1	หลัง
อาคารที่พักญาติ	1	หลัง
โรงรถยนต์	1	หลัง
อาคารเอนกประสงค์ 5 ชั้น	1	หลัง

หน้าที่ความรับผิดชอบ

หน้าที่ความรับผิดชอบของเรือนจำกลางจังหวัดเชียงใหม่

1. เรือนจำกลางเชียงใหม่ มีฐานะเป็น “เรือนจำกลาง” มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล และคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย การดำเนินงานถือปฏิบัติตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

2. รับผิดชอบและดำเนินการผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษไม่เกิน 30 ปี
3. ให้การศึกษาอบรม พัฒนาปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมและฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง
5. ดำเนินงานทางทัณฑปฏิบัติ จัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์ และพัฒนาการอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพ
6. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

การบริหารราชการภายในเรือนจำกลาง

ผู้บังคับบัญชาสูงสุด เรียกว่า “ผู้บัญชาการเรือนจำ” ภายในเรือนจำแบ่งสายบังคับบัญชาหลักออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ คือ

1. ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง มีเจ้าพนักงานที่สังกัดส่วนควบคุมผู้ต้องขังทั้งหมด 49 นาย (เฉพาะข้าราชการประจำ) โดยขึ้นตรงกับผู้บัญชาการเรือนจำ และหัวหน้าส่วนของตน ประกอบด้วย 2 ฝ่ายย่อย คือ

- ฝ่ายรักษาการ
- ฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง

2. ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง มีเจ้าพนักงานที่สังกัดส่วนพัฒนาผู้ต้องขังทั้งหมด 56 นาย (เฉพาะข้าราชการประจำ) โดยขึ้นตรงกับผู้บัญชาการเรือนจำ และหัวหน้าส่วนของตน ประกอบด้วย 4 ฝ่ายย่อย คือ

- ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ
- ฝ่ายแยกลักษณะผู้ต้องโทษ
- ฝ่ายฝึกวิชาชีพ
- ฝ่ายการศึกษาและพัฒนา

3. ส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง มีเจ้าพนักงานที่สังกัดส่วนสวัสดิการผู้ต้องขังทั้งหมด 27 นาย (เฉพาะข้าราชการประจำ) โดยขึ้นตรงกับผู้บัญชาการเรือนจำ และหัวหน้าส่วนของตน ประกอบด้วย 2 ฝ่ายย่อย คือ

- ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขัง
- ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

ฝ่ายย่อยที่เป็นอิสระมิได้ขึ้นตรงกับหัวหน้าส่วนใด แต่ขึ้นตรงกับผู้บัญชาการเรือนจำโดยตรงเพียงผู้เดียว ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีเจ้าพนักงานสังกัดทั้งหมด 9 นาย (เฉพาะข้าราชการประจำ)
- ฝ่ายพยาบาลเรือนจำ มีเจ้าพนักงานสังกัดทั้งหมด 3 นาย (เฉพาะข้าราชการประจำ)
- ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ มีเจ้าพนักงานสังกัดทั้งหมด 3 นาย (เฉพาะข้าราชการประจำ)

สรุปยอดรวมเจ้าพนักงานเรือนจำกลาง จ. เชียงใหม่

1. เจ้าพนักงานชาย	146	นาย
2. เจ้าพนักงานหญิง	5	นาย
3. ลูกจ้างประจำ	2	นาย
4. ลูกจ้างเงินทุน	1	นาย
5. ลูกจ้างชั่วคราว	13	นาย
รวมทุกประเภท	167	นาย

ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2545

หลักเกณฑ์และมาตรฐานสากลที่ให้ประกันสิทธิของผู้ต้องโทษ

ในปัจจุบันเนื่องจากได้มีการรณรงค์ทางด้านสิทธิมนุษยชนจากองค์การสหประชาชาติ และรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ประกอบกับความรู้ความเข้าใจสาขาทัณฑวิทยา (Penology) ได้พัฒนามากขึ้นตามลำดับ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ได้บัญญัติกฎหมายที่ให้หลักประกันสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ต้องขังมากขึ้น

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำนี้ได้วางมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ประเทศต่าง ๆ แต่ค่านิยมอันสำคัญของหลักการนี้ได้แก่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญและยอมรับรวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดขั้นต่ำ โดยการบัญญัติกฎหมายและมีมาตรการทางด้านต่างๆ ที่ยอมรับรองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และกำหนดบทลงโทษต่อผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวด้วย

สถานะของผู้ต้องขังประเภทต่างๆ จะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ได้แก่

ก. ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการสอบสวน และรอการพิจารณาไม่ว่าจะถูกคุมขังไว้ยังสถานใดตรวจ หรือเรือนจำ จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้ต้องขังที่ยังไม่ถูกพิพากษาลงโทษให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์และได้รับการปฏิบัติอย่างคนต้องขัง

2. ได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษที่สำคัญ ได้แก่

แยกขังจากนักโทษเด็ดขาด

ควรได้รับอนุญาตให้แต่งกายด้วยเสื้อผ้าส่วนตัวที่สะอาดเรียบร้อยได้ หรือถ้าแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าของเรือนจำ ก็ต้องแตกต่างจากเครื่องแบบของนักโทษเด็ดขาด

ควรได้รับอนุญาตให้ทำงานโดยความสมัครใจ ถ้าทำงานก็ควรได้รับเงินค่าจ้างตอบแทน

ควรได้รับอนุญาตให้ซื้อหาหนังสือพิมพ์ เครื่องเขียน อุปกรณ์การประกอบอาชีพด้วยเงินส่วนตัว เท่าที่ไม่ขัดต่อการพิจารณาคดีของศาล ความปลอดภัยและความเป็นระเบียบของเรือนจำ

ควรได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายโดยไม่เสียค่าตอบแทนและให้ทนายความเข้าพบเพื่อปรึกษาคดี

ข. นักโทษเด็ดขาด

ผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก เป็นผู้ที่ได้รับการตัดขาดจากโลกภายนอกการขาดเสรีภาพย่อมทำให้บุคคลเกิดภาวะความเป็นทุกข์ ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง ระบบเรือนจำไม่ควรทำให้สถานการณ์ของนักโทษเด็ดขาดได้รับความเลวร้ายลงไปอีก การแยกการควบคุมและการลงโทษทางวินัยควรกระทำในกรณีจำเป็น และมีเหตุผลสมควรเท่านั้น

วัตถุประสงค์และเหตุผลในการจำคุก เป็นมาตรการลดรอนเสรีภาพ ซึ่งเป็น มาตรการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม จะบรรลุผลได้ย่อมขึ้นอยู่กับระยะเวลาการ จำคุก และต้องกำหนดให้นานพอที่ผู้กระทำความผิดจะกลับตนเป็นคนดี สามารถประกอบอาชีพ เลี้ยงตนเองได้ เรือนจำจะต้องแสวงหาวิธีการช่วยเหลือนักโทษทุกแบบเท่าที่จะทำได้เพื่อแก้ไข เยียวยา ให้การศึกษาอบรม และจิตใจตามความต้องการของนักโทษแต่ละคน

วิธีการต่างๆ ได้แก่ การแก้ไขบำบัดการจิตแยกชั้นและประเภท ประโยชน์ต่างๆ การทำงาน การศึกษา และการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการสงเคราะห์เมื่อพ้นโทษ

การกำหนดโทษให้นานพอสำหรับการแก้ไขบำบัดนั้น หมายถึง รัฐควรหลีกเลี่ยง การลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดในระยะสั้นและใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกซึ่งมี หลักประกันในการป้องกันสังคมได้ผลดีเช่นกัน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องโทษ มี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประธาน วัฒนวานิชย์⁹ ศึกษาวิจัยกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบที่ใช้กับผู้ต้องขัง ในประเทศไทย เปรียบเทียบกับข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การ สหประชาชาติที่แตกต่างกัน เช่น การลงโทษทางวินัยอย่างรุนแรง ในทางปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ได้ ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำโดยยกเลิกการลงโทษนั้นโดยพฤตินัยแม้ว่าโดยนิตินัยโทษ นั้นจะยังคงมีอยู่ในกฎหมายก็ตาม และแม้ว่ากฎหมายและข้อบังคับจะไม่แตกต่างจากข้อกำหนด มาตรฐานขั้นต่ำองค์การสหประชาชาติ แต่ข้อมูลบางส่วนที่ได้รับจากผู้ต้องขังจากการสังเกตและ สัมภาษณ์ พบว่า การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังยังมีปัญหาอยู่มาก เช่น ผู้ต้องขังมากเกินไป ความจุ ของเรือนจำ สภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้าย เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังไม่ชอบด้วยกฎหมายและ การใช้อำนาจไม่เป็นธรรม

ณรงค์ ใจหาญ และคณะ¹⁰ ศึกษาวิจัย วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญามี 2 ประการที่สำคัญ คือประการแรกเพื่อ ทราบสภาพของสิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษ ในคดีอาญาของไทยว่าได้รับหลักประกัน และการคุ้มครองทั้งในกฎหมายและทาง ปฏิบัติเพียงใด ประการที่สองเพื่อเสนอแนวทางการ

⁹ ประธาน วัฒนวานิชย์. สิทธิผู้ต้องขังในประเทศไทย. 2526, หน้า 3.

¹⁰ โครงการศึกษาวิจัย เรื่องสิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา, 2540, หน้า 2.

ปรับปรุงกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ใช้หลักประกันสิทธิผู้ต้องขังให้ได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน หรือใกล้เคียง กับมาตรฐานสากลและในทางเดียวกันก็ยังรักษาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรม ผลการวิจัย พบว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติ ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังใกล้เคียง กับมาตรฐานสากลและมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และใกล้เคียงกับกฎหมาย ต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่

ทรงกริช ออนตะไคร้¹¹ ศึกษาวิจัย การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในปัจจุบัน และที่ผ่านมา ทศนคติของผู้ขังในเรือนจำกลางเชียงใหม่ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละชั้นยศต่อผู้กระทำความผิดกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงทัศนคติของผู้ต้องขังที่ต้องการการปฏิบัติหน้าที่ จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังในเรือนจำกลางเชียงใหม่ มีทัศนคติไม่ดี ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละ ชั้นยศต่อผู้กระทำความผิดมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะชั้นยศจ่าสิบตำรวจ-นายดาบตำรวจ และการ ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพศหญิงมีการใช้ความรุนแรงน้อยกว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดชายซึ่ง ใช้ความรุนแรงไม่เหมาะสมกับพฤติกรรม การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งในอดีต และใน ปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการปฏิบัติเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

กุลพล พลวัน¹² ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกคุมขัง สิทธิมนุษยชน ขององค์การสหประชาชาติว่าการปฏิบัติสอดคล้องกับบทบัญญัติทั้งด้านนิติบัญญัติ บริหาร และ ตุลาการ ว่าได้ปฏิบัติไปมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคข้อขัดข้องอย่างไรและมีมาตรการจะแก้ไข ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์อย่างไรบ้าง ผลการวิจัย พบว่าใน ประเทศไทยผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวในสถานี่ตำรวจระหว่างการสอบสวนไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ชัดแจ้งว่า มีสิทธิที่จะยื่นข้อร้องเรียนต่อการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ ส่วน ผู้ต้องขังในเรือนจำระหว่างการสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาล รวมทั้งนักโทษเด็ดขาด ที่ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว มีสิทธิยื่นข้อร้องเรียนได้ตามพระราชบัญญัติ ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และระเบียบข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ และเรือนจำได้เคยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจเรือนจำ แต่ในทางปฏิบัติไม่ได้กระทำกันจริงจัง ดังนั้นประเทศไทยอาจจะเข้า

¹¹ ทรงกริช ออนตะไคร้. ทัศนคติของผู้ถูกขังในเรือนจำกลางเชียงใหม่ต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ. 2545, หน้า 7.

¹² กุลพล พลวัน. พัฒนาการสิทธิมนุษยชน. 2538, หน้า 16.

ไปเป็นภาคีหรือไม่เป็นภาคีตามปฏิญญา ฯ ฉบับนี้ก็ตาม ควรจัดให้ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังหรือนักโทษ
ได้ศึกษามีสิทธิร้องเรียนต่อการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้

PAYAP UNIVERSITY